

Jaarverslag 2020

Diocesane Caritas Instelling
Bisdom Rotterdam

2020: een bijzonder jaar

Met een aantal nieuwe bestuursleden was de Diocesane Caritas Instelling (DCI) van het Bisdom Rotterdam vol goede voornemens begonnen aan 2020. Met nieuw elan wilde het bestuur werk gaan maken van de ambities, die waren geformuleerd in de Ambitienota 2019-2022. Toen brak de coronapandemie uit. De intelligente lockdown, die half maart werd afgekondigd, legde het maatschappelijk en kerkelijk leven voor een belangrijk deel stil. Publieke bijeenkomsten en vergaderingen konden niet meer doorgaan. Er moest naarstig gezocht worden naar nieuwe manieren, waarop het contact met noodlijdende en kwetsbare mensen onderhouden kon worden en de hulpverlening vorm kon krijgen binnen de beperkende maatregelen van de anderhalve-meter-samenleving. Na de eerste golf in het voorjaar en enige versoepeling in de zomer volgde in het najaar een tweede golf en eindigde het jaar met een echte lockdown.

De coronamaatregelen troffen ook de PCI-en en diaconale werkgroepen en organisaties. Soms konden reguliere activiteiten geen doorgang vinden, soms kwamen er ook nieuwe en onverwachte hulpvragen op. Ook de DCI kreeg hiermee te maken.

Coronafonds

Eind april heeft de DCI een eigen Coronafonds van € 15.000 ingesteld voor snelle hulp aan corona-gerelateerde projecten. De aanvragers hoefden niet te wachten op de bestuursvergaderingen. Toekenningen konden binnen een paar dagen geregeld worden. Uit dit fonds is € 5.950 toegekend aan twee PCI-en.

Bemoediging

Om de PCI-en moreel te steunen in hun diaconale werk aan de basis, heeft het DCI-bestuur enige e-mails gestuurd aan de PCI-en:

- een brief over de corona-gerelateerde hulp, d.d. 7 mei 2020
- een brief met bemoediging en aankondiging van een bezoeker, d.d. 22 september 2020
- een mail over diaconie in coronatijd, met de begroting 2021 en het jaarverslag 2019, d.d. 8 december 2012

Aanvragen

Vanwege de coronamaatregelen konden tal van activiteiten niet doorgaan. Dat weerspiegelde zich in een teruggang van het aantal aanvragen. Andere aanvragen waren speciaal gericht op corona-gerelateerde nood.

Eigen functioneren

De coronapandemie heeft ook gevolgen gehad voor het interne functioneren van de DCI. Sinds februari 2020 is het DCI-bestuur niet meer fysiek bijeen geweest. De vergaderingen vonden eerst telefonisch plaats en later via Zoom. Het bestuur kon niet fatsoenlijk afscheid nemen van M. Wijsman, die na elf jaar medewerker caritas te zijn geweest in mei 2020 overstapte naar de gemeente Rotterdam, en F. Swagemakers, die in augustus is teruggetreden als waarnemend voorzitter. De DCI is beiden veel dank verschuldigd. Er is een tijdelijke oplossing gevonden voor het vertrek van M. Wijsman, maar daarmee heeft de DCI wel aan slagkracht ingeboet.

We hopen dat 2021 een minder bijzonder jaar mag zijn.

Het bestuur van de DCI

14 april 2021

JAARVERSLAG 2020

Algemeen

De DCI heeft als doel het op diocesaan niveau ondersteunen van het beleid inzake caritas en diaconie teneinde ertoe bij te dragen dat deze een blijvende en herkenbare plaats hebben in het bisdom Rotterdam. In het bijzonder heeft zij tot taak het beheer van een deel van de gelden uit de verplichte afdracht van de PCI-en en de toekenning van subsidies uit deze gelden.

Vijf keer per jaar komt het bestuur van de DCI bijeen om de ingediende aanvragen te beoordelen en bespreekt het initiatieven om de diaconale bewustwording te bevorderen bij parochianen, vrijwilligers en PCI-bestuurders.

Ambitienota 2019-2022

In het najaar van 2018 had de DCI zes ambities vastgesteld voor de periode van 2019-2022:

- het stimuleren van PCI bestuurders om niet te wachten tot hulpvragers de weg naar de PCI weten te vinden, maar actief op zoek te gaan;
- het adviseren van PCI bestuurders over het zoeken naar ‘nieuw geld’ nu de rendementen op vermogens historisch laag zijn. Dit is gekoppeld aan een grotere naamsbekendheid van de lokale PCI en het stimuleren van het diaconaal bewustzijn van kerkgangers en andere parochianen, jong en oud;
- het zichtbaarder maken van wat parochianen doen op diaconaal gebied buiten het strikte parochieverband. Dit ‘maatschappelijk kapitaal’ wordt onvoldoende (h)erkend;
- het adviseren over zinvolle en voldoende gevende rollen en uitdagingen in een gefuseerde PCI;
- het bevorderen dat PCI bestuurders eerst naar de buur PCI kijken alvorens geld te doneren aan algemene goede doelen dichtbij of ver weg;
- het stimuleren van nieuwe diaconale initiatieven door parochies en PCI-en, door ondersteuning bij het ontwikkelen van projectaanvragen en door financiering van projecten.

Bij verschillende gelegenheden waaronder het taakveldoverleg van pastorale beroepskrachten met de portefeuille diaconie is met name de zesde ambitie onder de aandacht gebracht: de DCI wil graag nieuwe diaconale initiatieven van parochies ondersteunen.

Bezoekronde

Bij de bespreking van deze ambities in februari 2020 besloot de DCI een bezoekronde te gaan maken langs de PCI-en, waarbij deze ambities meegenomen konden worden in het gesprek. Tussen de eerste en de tweede golf is de uitnodiging voor deze bezoekronde verstuurd aan de PCI-en en hebben de bestuursleden vaak een eerste contact per telefoon gehad met de PCI-en in hun kring. In enkele gevallen heeft het DCI-bestuurslid ook kunnen deelnemen aan een vergadering van een PCI. De strengere coronamaatregelen in het najaar hebben geleid tot uitstel van de bezoekronde.

Ontmoeting bisschop van Rotterdam

De jaarlijkse ontmoeting van de DCI met de bisschop vond plaats tijdens de telefonische vergadering van september. Eerst is met elkaar uitgewisseld hoe diaconie in coronatijd er uit ziet. Het beeld was heel verschillend. Soms waren activiteiten stil gevallen en ontving men ook minder aanvragen dan verwacht, in andere plaatsen waren diaconale groepen en PCI-en juist heel actief met het onderhouden van contacten met kwetsbare mensen en het inspelen op acute noodsituaties, die waren ontstaan door de coronamaatregelen. De werkwijze was wel veranderd, meer op afstand en digitaal.

In het gesprek wees de bisschop op het belang van de band tussen caritas en liturgie. Waar kerken werden open gesteld voor persoonlijk gebed, namen mensen ook producten mee voor de lokale voedselbank. Die inzet zou beter zichtbaar gemaakt kunnen worden. Dat geldt ook voor het creëren van ontmoetingsplekken in kerken en pastorieën met inachtneming van de coronamaatregelen. Naar aanleiding van dit gesprek nam de DCI zich voor om in de bezoekronde ook aandacht te besteden aan

mogelijke diaconale activiteiten in coronatijd. Daarvoor is een kleine inventarisatie gemaakt, die ook is verzonden aan de PCI-en.

Bewustwording

Het bevorderen van de diaconale bewustwording gebeurt in nauwe samenwerking met de medewerker diaconie van de afdeling Pastorale Dienstverlening en met de afdelingen Pers en Communicatie en de Kanselarij.

Duurzaamheid en geloof

In het Kerstnummer 2019 van het Bisdomblad Tussenbeide is gestart met een serie artikelen rond het thema 'duurzaamheid en geloof'. Twee motieven speelden een belangrijke rol bij de keuze voor dit thema. Vijf jaar geleden verscheen de encycliek 'Laudato Si'. Over de zorg voor ons gemeenschappelijk huis.' En maatschappelijk is er veel aandacht voor de energietransitie en het gevaar van een nieuwe sociale kwestie: een verscherping van de kloof tussen rijk en arm, omdat de eerste groep wel huis en vervoer kan verduurzamen met behulp van subsidies en de tweede groep niet. In het Kerstnummer van Tussenbeide 2019 waren al vijf praktijkverhalen en twee beschouwende artikelen verschenen. In de eerste twee nummers van 2020 zijn nog vijf artikelen over dit thema verschenen.

Nieuwe Tussenbeide

In het najaar is het bisdomblad Tussenbeide geheel vernieuwd. In de zomer heeft een delegatie van de DCI gesproken met een vertegenwoordiging van de redactie over de aandacht voor diaconie, caritas en kerk en samenleving in de nieuwe formule. De gehanteerde rubrieken lijken daarvoor voldoende mogelijkheden te bieden.

Verzoeken om ondersteuning van projecten

In 2020 heeft de DCI 29 aanvragen in behandeling genomen en 24 toegekend voor een totaalbedrag van 133.725 euro. Dat is ruim een halve ton minder dan in 2019. Enerzijds komt dat door een daling van het aantal aanvragen, omdat in 2020 tal van reguliere diaconale activiteiten zoals vakantiecampen en ontmoetingsbijeenkomsten geen doorgang konden vinden vanwege de coronapandemie. De extra aanvragen vanwege noodhulpactiviteiten wogen daar niet tegen op. Anderzijds was in 2019 bewust meer geld toegekend dan binnenkwam, omdat 2018 een onderbesteding te zien had gegeven.

Een cluster uitgaven betreft de ondersteuning van drie gemeenschappen van vrouwelijke religieuzen in het bisdom (de blauwe zusters in Den Haag, de zusters Missionarissen van naastenliefde in Rotterdam en de zusters van Maria Matutina in Dordrecht) in de richting van financiële zelfstandigheid. Twee oud-bestuursleden van de DCI onderhouden de directe contacten met deze vrouwelijke religieuzen. Omdat de meeste leden van de drie gemeenschappen niet uit Nederland afkomstig zijn, houdt de ondersteuning soms ook een stukje praktische inburgering in de Nederlandse samenleving en cultuur in.

Steunfonds DCI

In 2020 is één aanvraag toegekend uit het Steunfonds DCI ten bedrage van € 1.204,45.

Verbindingen met de achterban

De DCI heeft verschillende activiteiten ondernomen:

- brieven aan alle PCI-en in verband met de coronapandemie (zie boven)
- na iedere DCI-vergadering is in de Nieuwsbrief Dienen melding gemaakt van de toekenningen. Zo nodig is extra aandacht gegeven aan andere onderwerpen, zoals vacatures, benoemingen van nieuwe bestuursleden, het vertrek van M. Wijsman en het Steunfonds;
- op de website www.bisdomrotterdam.nl/dci zijn periodiek de gedane toekenningen vermeld;
- in het bisdomblad Tussenbeide is berichtgeving over de DCI verschenen.

Vanwege de coronacrisis zijn in 2020 geen fysieke bijeenkomsten, zoals een werkconferentie of projectentocht, georganiseerd. De plannen daarvoor zijn uitgesteld naar 2021.

Voornemens

Indien de coronamaatregelen het mogelijk maken, wil de DCI in 2021 de volgende activiteiten aanbieden:

- een rondetafelgesprek met vermogende PCI-en over duurzaam vermogensbeheer
- een werkconferentie over armoede en kinderen
- een projectentocht, bij voorkeur in een wat kleinere stad

Bestuurssamenstelling 2020

Het DCI bestuur bestond op 1 januari 2020 uit:

De heer F.C.T. Swagemakers, waarnemend voorzitter

De heer G.A.L.M. Nijenstein, penningmeester

De heer J.N.L.M. Aartman, lid

De heer J.P.H.M. van Adrichem, lid

De heer J.C.G.M. Bakker, lid

De heer T.J.S. Boesten, lid

De heer J.J. Dooremalen, lid

Mevrouw C.W.E. Heemskerk-de Boer, lid

De DCI liet zich in het verslagjaar bijstaan door:

De heer P.G.M. van der Burg, adviseur

De heer C.A.F. de Vette, adviseur

In augustus heeft de heer Swagemakers zich vanwege gezondheidsredenen moeten terugtrekken als waarnemend voorzitter en lid van het DCI-bestuur.

De heer G. Nijenstein kreeg een verlenging van zijn benoeming tot eind van het kalenderjaar.

Het DCI bestuur bestond op 31 december 2020 uit:

De heer J.N.L.M. Aartman, penningmeester

De heer J.P.H.M. van Adrichem, waarnemend voorzitter

De heer J.C.G.M. Bakker, lid

De heer T.J.S. Boesten, lid

De heer J.J. Dooremalen, secretaris

Mevrouw C.W.E. Heemskerk-de Boer, lid

Er zijn twee vacatures.

Ondersteuning van het DCI-bestuur

Mevrouw M.M.J. Wijsman (medewerker Caritas) heeft vanaf 2009 het bestuur terzijde gestaan, vooral bij de voorbereiding van de vergaderingen, bij het afhandelen van ingediende verzoeken om ondersteuning en bij de uitvoering van door de DCI genomen besluiten. Daarnaast besteedde zij tijd aan het bemiddelen voor aanvragen (en de voorbereiding en verantwoording hiervan) bij andere partijen en het adviseren en ondersteunen van diaconale projecten, diaconale sleutelfiguren en organisaties rondom organisatie en administratie, fondsenwerving en de verantwoording hiervan.

Aan haar werkzaamheden voor de DCI kwam in het voorjaar een einde, toen zij een fulltime baan aanvaardde bij de gemeente Rotterdam. De heer F.J. Vermeulen, kanselier en fondsenwerfer van het bisdom, heeft vanaf 1 mei tijdelijk een aantal van haar taken waargenomen.

Het bestuur werd vanuit de Sectie Dienen van het bisdom Rotterdam geadviseerd door de heer J.H.M. Maasen.

Toekenningen in 2020:

- € 15.000 voor het Multicultureel Ontmoetingscentrum (MOC) Rotterdam i.o. (Oudewijkenpastoraat Charlois)
- € 1.500 voor ErNASmus, het bemoeizorgproject van de Nico Adriaans Stichting in Rotterdam
- € 3.500 voor de stichting Nuestra Casa van de Spaanstaligen in Rotterdam
- € 4.000 voor het project M25 regio Leiden van het Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden
- € 5.000 voor het Diaconaal Centrum Pauluskerk in Rotterdam
- € 7.500 voor de stichting Straatpastoraat Den Haag
- een garantiebijdrage van maximaal € 10.000 voor de Zomerkampen van het Bisdom Rotterdam
- € 750 voor het noodfonds corona van de stichting ROS
- € 1.250 voor quarantaineboxen van de stichting Jarige Job
- € 1.225 voor het Willibrordkamp van de parochie Maria Sterre der Zee in Den Haag
- € 11.000 voor diaconale onderdelen van het 'Jaar van het Woord van God' van het bisdom Rotterdam (Diaconieprijs)
- € 15.000 voor het eigen Coronafonds DCI
- € 1.000 voor de landelijke inzameling 'Niet Alleen' t.b.v. slachtoffers coronacrisis
- € 3.750 als extra steun voor de Zomerbonnenactie 2020 van Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden i.s.m. Stichting Urgente Noden Leiden.
- € 4.000 voor de parochie H. Nicolaas Zoetermeer als bijdrage aan het project Halte 2717 (ook voor de jaren 2021 en 2022).
- € 3.000 voor de stichting Perspectief
- € 2.500 voor de zusters Maria Stella Matutina in Dordrecht
- € 2.500 voor de zusters van Moeder Teresa in Rotterdam
- € 5.000 voor het Perspectieffonds van de stichting Exodus Zuid-Holland
- € 10.000 voor de aandacht voor diaconie in Tussenbeide
- € 3.500 voor de stichting Nuestra Casa in Rotterdam (Spaanssprekende parochie)
- € 3.500 voor het project 'DiaconAction in coronatijd' van het bisdom Rotterdam
- € 5.000 voor het project 'opvang Leidse ongedocumenteerden' van Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden
- € 5.000 voor het project HUB Den Haag (ondersteuning migrantenkerken) van de stichting Mara